

Michala BROŽOVÁ, *Korespondence města České Budějovice v roce 1560*, České Budějovice 2013 (bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 167 s. včetně příloh.

Posudek vedoucí bakalářské práce

Historické archivy českých měst obsahují řadu dosud málo známých nebo zcela neznámých pramenů z novověku, které skýtají řadu možností, jak k tomuto materiálu badatelsky přistoupit. Jedním z nejnáročnějších způsobů zpřístupnění jejich obsahu badatelské veřejnosti je vytvoření vědecké edice pramene. V současnosti je naštěstí k dispozici řada vzorů, které mohou být vodítkem i začínajícím a méně zkušeným badatelům, jak se vyrovnat s komplikovaným úkolem, který edice pramene z provenience raně novověké městské kanceláře vždy představuje.

Bakalářská práce Michaly Brožové se věnuje jednomu z mnoha druhů dochovaných pramenů z jednoho z nejbohatších městských archivů u nás – archivu královského města Českých Budějovic. Autorka se rozhodla formou edice zpřístupnit část korespondence města z roku 1560 na základě tří specializovaných úředních knih vedených českobudějovickou městskou kanceláří na počátku 60. let 16. století. V SOkA České Budějovice jsou tyto knihy uloženy ve fondu AM České Budějovice pod inv. č. 295, 296 a 297 a jsou určeny jako knihy konceptů čili konceptáře (podle mediivistické terminologie registra). Autorka se zaměřila na tu část korespondence, kterou si městská reprezentace během roku 1560 vyměnila s panovníkem, s jeho místodržícími, se zemskými úřady a s příslušníky panského stavu.

Konceptáře jsou poměrně problematickým druhem úředních knih, který se objevuje v městských kancelářích ve větším množství na rozhraní středověku a novověku. Právě od raného novověku představují jeden z nejběžněji dochovaných a pravidelně vedených druhů knih, které sloužily nejen pro vnitřní potřebu městské kanceláře, ale i pro úřední potřebu městské rady, čímž beze zbytku naplňují obsah konceptu tzv. pragmatické písemnosti, jak byl představen např. jedním z projektů FF UK v Praze v roce 2008. Úkolem Michaly Brožové bylo připravit na základě uvedených knih vědeckou edici opatřenou nezbytnou úvodní studií a doprovodným aparátem, která by ukázala, jak vypadala po diplomatické i obsahové stránce politická komunikace města Českých Budějovic, a jako určující byla zvolena komunikace s městskou vrchností (panovník a místodržitel) a s příslušníky panstva.

Práce je členěna poněkud netradičně na úvodní část o třech kapitolách a na část ediční, která obsahuje rozbor editovaných knih, ediční poznámku a vlastní edici městské korespondence s doprovodným aparátem.

V úvodní části autorka nejprve přistoupila k přehledu dosavadního bádání a ke shrnutí nejdůležitějších poznatků získaných v poslední době v této oblasti (včetně korespondence města Českých Budějovic s různými subjekty). Poté připojila stručný přehled o historii města od jeho založení do roku 1618. Ve třetí kapitole úvodní části se zamýšlí nejen nad zařazením městských knih mezi tzv. pragmatické písemnosti a nad přínosem tohoto konceptu pro bádání, ale přináší také některé postřehy „technického“ charakteru k možnostem digitálního zpracování databází nebo edic novověkého materiálu, přičemž upozorňuje i na některé problematické momenty.

Ediční část autorka uvedla obsáhlou kapitolou s rozбором použitých městských knih (AM ČB, inv. č. 295, 296, 297). Postupovala od knihy č. 295 úzce specializované na spory mezi městem a Vilémem z Rožmberka, k obecněji pojatým knihám konceptů č. 296 a č. 297, které obsahují koncepty různých dokumentů městem vydaných, ale v některých případech i přijatých. Provedla vnější i vnitřní rozbor (kodikologický, diplomatický, obsahový a částečně i paleografický) těchto pramenů a vyslovila se i k možnému účelu jejich existence v městské kanceláři. V následující ediční poznámce představila teoretické návody, metody a praktické postupy, které použila při přípravě edice. Vlastní edice městské korespondence pak zpřístupňuje dvaosmdesát textů konceptů a dalších dokumentů adresovaných Ferdinandovi I., jeho synům, místodržícím, zemským úředníkům a příslušníkům panského stavu v chronologickém pořadí od ledna do prosince 1560. V edici autorka důsledně uplatňovala zásady uvedené v ediční poznámce a editované texty doplnila poměrně bohatým poznámkovým aparátem kontextového charakteru. Součástí edice je seznam editovaných konceptů, jmenný, místní a věcný rejstřík, slovníček méně obvyklých nebo neužívaných výrazů a seznam zkratk. Připojen je i stručný závěr, shrnující autorčiny základní poznatky o editovaných textech z knih konceptů.

Nedílnou součástí práce je přehled použitých pramenů a literatury a také obrazové přílohy, které přibližují nejen vzhled editovaných textů, ale také ukázky rukopisů písařů, jejichž ruce se v uvedených knihách konceptů vyskytují.

Přes nesporné kvality studie i edice musím bohužel konstatovat, že v celé práci je řada neopravených chyb (včetně hrubých pravopisných), překlepů, nelogických větných spojení a někdy i nedotažených vět či odstavců, svědčících o spěchu, ve kterém zejména úvodní studie vznikala, a který se zbytečně negativně podepsal na celkové kvalitě práce. Řada autorčiných zajímavých postřehů se tak dočkala pouze úvodního náznaku, ale na další rozvedení myšlenky již nedošlo, což je velká škoda (např. s. 13 – význam zakoupení městské rychty obcí; s. 17-19 úvahy o databázovém způsobu zpracování souboru městské korespondence; s. 20 – důvody vedoucí ke vzniku velice zajímavé knihy č. 295, které by bylo třeba upřesnit co do jejich závažnosti; s. 22 – význam městských písařů a jejich podíl na vzniku zmíněných knih; s. 22-24 přesnější diplomatické a jednoznačnější funkční odlišení typů dokumentů obsažených v knihách; v edici – dle mého názoru zbytečné zdvojování textů některých konceptů obsažených ve více knihách, místo něhož by stačil komparativní popis rozdílů mezi jejich texty a případný rozbor a zdůvodnění těchto odlišností; závěr – podrobnější rozvedení dalšího směru autorčina bádání atp.).

Ačkoliv bakalářská práce Michaly Brožové *Korespondence města Českých Budějovic v roce 1560* vyhověla zadání a v některých směrech poskytla i cenné poznatky navíc a lze ji považovat za zdařilou, vzhledem k uvedeným formálním nedostatkům a nedokonalostem textu ji doporučuji k obhajobě, ale navrhuji hodnocení stupněm **v e l m i d o b ř e**.

Pelhřimov, 6. ledna 2014

Mgr. Lenka Martínková, Ph. D.